

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 128/07-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 14. novembra 2007 predbežne prerokoval návrh generálneho prokurátora Slovenskej republiky na začatie konania o súlade zákona č. 200/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 68/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých ustanovení s čl. 1 ods. 1 vety prvej a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, o súlade čl. VIII slovného spojenia „s výnimkou čl. I bodu 12, ktorý nadobúda účinnosť 1. júla 2007“ zákona č. 68/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov s čl. 1 ods. 1 vety prvej a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj o súlade Výnosu Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky z 22. decembra 2003 č. V-1/2003 o regulácii cien nájmu bytov s čl. 1 ods. 1 vetou prvou, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 2, čl. 13 ods. 4 a čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a s § 2 ods. 4 a § 4 ods. 3 písm. d) a e) zákona č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení platnom k 22. decembru 2003 a návrh na pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení označených právnych predpisov, a takto

r o z h o d o l :

1. Návrh generálneho prokurátora Slovenskej republiky na začatie konania o súlade zákona č. 200/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 68/2005 Z. z., ktorým sa mení

a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých ustanovení s čl. 1 ods. 1 vety prvej a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, o súlade l. VIII slovného spojenia „s výnimkou l. I bodu 12, ktorý nadobúda účinnosť 1. júla 2007“ zákona č. 68/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov s čl. 1 ods. 1 vety prvej a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj o súlade Výnosu Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky z 22. decembra 2003 . V-1/2003 o regulácii cien nájmu bytov s čl. 1 ods. 1 vetou prvou, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 2, čl. 13 ods. 4 a čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a s  2 ods. 4 a č 4 ods. 3 písm. d) a e) zákona č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení platnom k 22. decembru 2003, prijíma na d’alšie konanie.

2. Návrhu na pozastavenie účinnosti zákona č. 200/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 68/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých ustanovení, l. VIII slovného spojenia „s výnimkou l. I bodu 12, ktorý nadobúda účinnosť 1. júla 2007“ zákona č. 68/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako aj Výnosu Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky z 22. decembra 2003 . V-1/2003 o regulácii cien nájmu bytov n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 29. marca 2007 doručený návrh generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) «... na začatie konania o súlade  25 slovného spojenia „s výnimkou l. I bodu 12, ktorý nadobúda účinnosť 1. júla 2007“ zákona č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení

neskorších predpisov s článkom 1 ods. 1 vety prvej a článkom 2 ods. 2 Ústavy, ako aj o súlade Výnosu Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky z 22. decembra 2003 č. V-1/2003 o regulácii cien nájmu bytov s článkom 1 ods. 1 vetou prvou, článkom 2 ods. 2, článkom 12 ods. 2, článkom 13 ods. 4 a článkom 20 ods. 4 Ústavy a s § 2 ods. 4 a § 4 ods. 3 písm. d), písm. e) zákona č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení platnom k 22. decembru 2003.».

Generálny prokurátor svoj návrh zmenil a doplnil podaním doručeným ústavnému súdu 7. júna 2007 tak, že podal návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) a b) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a § 37 až 41 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) «... o súlade zákona č. 200/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 68/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých ustanovení s článkom 1 ods. 1 vety prvej a článkom 2 ods. 2 Ústavy, o súlade čl. VIII slovného spojenia „s výnimkou čl. I bodu 12, ktorý nadobúda účinnosť 1. júla 2007“ zákona č. 68/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov s článkom 1 ods. 1 vety prvej a článkom 2 ods. 2 Ústavy, ako aj o súlade Výnosu Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky z 22. decembra 2003 č. V-1/2003 o regulácii cien nájmu bytov s článkom 1 ods. 1 vetou prvou, článkom 2 ods. 2, článkom 12 ods. 2, článkom 13 ods. 4 a článkom 20 ods. 4 Ústavy a s § 2 ods. 4 a § 4 ods. 3 písm. d), písm. e) zákona č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení platnom k 22. decembru 2003».

Súčasne navrhol pozastaviť účinnosť ustanovení napadnutým návrhom a vydať nález na verejnom pojednávaní v tomto znení:

«Zákon č. 200/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 68/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1995 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov nie je v súlade s článkom 1

ods. 1 vetou prvou a článkom 2 ods. 2 Ústavy, čl. VIII slovného spojenia „s výnimkou čl. I bodu 12, ktorý nadobúda účinnosť 1. júla 2007“ zákona č. 68/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov s článkom 1 ods. 1 vetou prvou a článkom 2 ods. 2 Ústavy a napokon aj Výnos Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky z 22. decembra 2003 č. V-1/2003 o regulácii cien nájmu bytov nie je v súlade s článkom 1 ods. 1 vetou prvou, článkom 2 ods. 2, článkom 12 ods. 2, článkom 13 ods. 4 a článkom 20 ods. 4 ústavy a s § 2 ods. 4 a § 4 ods. 3 písm. d), písm. e) zákona č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení platnom k 22. decembru 2003.».

Navrhovateľ svoj návrh odôvodnil tým, že:

«Dňa 14. novembra 1995 sa Národná rada Slovenskej republiky (ďalej len „zákonodarca“) uzniesla na zákone č. 18/1996 Z. z. o cenách, ktorý nadobudol účinnosť 1. apríla 1996. Tento zákon bol následne viackrát novelizovaný, pričom zákonom č. 68/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 68/2005 Z. z.“) bolo do zákona o cenách inkorporované ustanovenie § 24b, ktorým bol výnos zrušený. Zákon č. 68/2005 Z. z. tiež obsahuje čl. VIII, ktorý upravuje jeho účinnosť dňom 1. marca 2005, s výnimkou článku I bodu 12, (teda § 24b zákona o cenách), ktorý nadobúda účinnosť 1. júla 2007. Slovné spojenie „s výnimkou článku I, bodu 12, ktorý nadobúda účinnosť 1. júla 2007“ je v súčasnosti súčasťou § 25 zákona o cenách.

Dňa 29. marca 2007 sa zákonodarca uzniesol na zákone č. 200/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 68/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 200/2007 Z. z.“). Podľa čl. I zákona č. 200/2007 Z. z. zákon č. 68/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/2006 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa mení takto: V čl. VIII sa slová „1. júla 2007“ nahrádzajú slovami „31. decembra 2008“.

*Podľa čl. II zákona č. 200/2007 Z. z. tento zákon nadobudol účinnosť 1. júna 2007.
(...)*

Podľa § 2 ods. 4 zákona o cenách v znení platnom k 22. decembru 2003 v odôvodnených prípadoch môže Ministerstvo financií Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) ustanoviť všeobecne záväzným predpisom najvyšší rozsah primeraného zisku.

Podľa § 4 ods. 3 písm. d), písm. e) zákona o cenách v znení platnom k 22. decembru 2003 cenové orgány regulujú ceny tovaru, ak existujú technologické, organizačné a ekonomické väzby medzi predávajúcim a kupujúcim s výnimkou uvedenom v písm. e), ide o tovar, ktorého dodanie alebo poskytnutie sa považuje za podnikanie v sieťových odvetviach podľa osobitného predpisu.

Týmito ustanoveniami sa ani zákonodarca, ani Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky dôsledne neriadili.

Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky vydalo napadnutý výnos odvolávajúci sa na znenie § 11 a § 20 zákona o cenách v znení platnom k 22. decembru 2003. (...)

Pri vydávaní výnosu Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky prehliadlo, že legislatívna skratka „ministerstvo“ sa pre potreby zákona o cenách nevzťahuje na všetky ministerstvá, ale výlučne len na Ministerstvo financií Slovenskej republiky (§ 2 ods. 4 zákona o cenách v znení platnom ku 22. decembru 2003). Z tohto dôvodu pre Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky platila pre potreby zákona o cenách legislatívna skratka „iný štátny orgán“. Iný štátny orgán však mohol vykonávať pôsobnosť v oblasti cien len v prípadoch podľa § 4 ods. 3, písm. d) a písm. e) zákona o cenách v znení platnom k 22. decembru 2003, t. j. iba vtedy, ak by existovali technologické organizačné a ekonomické väzby medzi predávajúcim a kupujúcim, resp. ak by išlo o tovar, ktorého dodanie alebo poskytnutie sa považuje za podnikanie v sieťových odvetviach [§ 4 ods. 3, písm. d), písm. e) zákona o cenách v znení platnom k 22. decembru 2003].

Je notoricky známou skutočnosťou, že nájom bytov sa nepovažuje za podnikanie v sieťových odvetviach. Takisto medzi prenajímateľom bytu a nájomcom bytu neexistujú technologické, organizačné a ekonomické väzby. Z toho potom vyplýva, že Ministerstvo

výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky vydaním výnosu prekročilo svoje právomoci, v dôsledku čoho nie je výnos v súlade s článkom 2 ods. 2 Ústavy a § 2 ods. 4 a § 4 ods. 3, písm. d), písm. e) zákona o cenách v znení platnom k 22. decembru 2003. Výnos odporuje z vyššie uvedených dôvodov aj prvej vete článku 1 ods. 1 Ústavy pretože v právnom štáte, existenciu ktorého toto ústavné ustanovenie garantuje, môžu existovať len také všeobecne záväzné právne predpisy, ktoré boli vydané orgánmi k ich vydaniu oprávnenými.

Výnos, ktorý obsahuje vlastnú reguláciu cien nájomného, len v § 1, § 2 je navyše diskriminačný, a to nielen k prenajímateľom bytov, ale aj k nájomcom bytov. Diskriminácia prenajímateľov spočíva v tom, že na prenajímateľa, ktorý je fyzickou osobou a vlastní obytný dom s napr. desiatimi bytmi obsadenými nájomníkmi, sa vzťahuje regulácia nájomného uvedená v § 1 výnosu, ale na fyzickú osobu, vlastnícu len 10 bytov obsadených nájomníkmi bez súčasného vlastníctva obytného domu, sa táto regulácia nevzťahuje [§ 3 ods. 1, písm. b) resp. písm. c) výnosu]. Na druhej strane nájomcovia užívajúci byty spadajúce pod definíciu § 3 výnosu, nie sú v nijakom rozsahu chránení proti výške ceny nájmu bytu požadovanej prenajímateľom. Samotná regulácia cien nájmu bytu pritom tiež nie je jednoznačná pre všetky dotknuté subjekty, ale aj medzi nimi vytvára rozdiely nie v závislosti od kvality bytu, ale podľa toho, o aký subjekt sa jedná a odkiaľ a kedy čerpal prostriedky na obstaranie bytu (§ 1, § 2 výnosu), pričom vo všeobecnosti možno konštatovať, že tie subjekty, ktoré podliehajú režimu § 1 výnosu, podliehajú aj vyšším obmedzeniam ako subjekty spadajúce pod režim § 2 výnosu. Z týchto dôvodov nie sú § 1 a § 2 výnosu v súlade s článkom 12 ods. 2 Ústavy. (...)

Povinnosť podriaďiť sa regulovaným cenám nájmu bytu zakladá pre prenajímateľov spadajúcich pod režim § 1, § 2 výnosu nútené obmedzenie vlastníckeho práva, pretože im neumožňuje dojednať cenu nájmu bytu podľa ich vlastnej úvahy, pričom však pre nich ostávajú zachované všetky povinnosti týkajúce sa vynakladania vlastných finančných prostriedkov potrebných na údržbu a prevádzku obytných domov, v ktorých sa prenajímané byty nachádzajú. Toto nútené obmedzenie vlastníckeho práva nemožno považovať za uložené na základe zákona, keďže Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky pri vydaní výnosu prekročilo právomoci dané mu zákonom o cenách. Pochybným sa javí aj nevyhnutnosť zásahu do vlastníckych práv prenajímateľov

a existencia verejného záujmu, pretože toto obmedzenie sa nevzťahuje na všetkých prenajímateľov bytov v rovnakej miere. Napokon je potrebné poukázať na to, že výnos neustanovuje pre tých prenajímateľov bytov, ktorí podliehajú režimu § 1, § 2 výnosu, žiadnu náhradu. Z tohto dôvodu nie sú § 1 a § 2 výnosu v súlade ani s článkom 20 ods. 4 Ústavy.

Vzhľadom k tomu, že regulácia cien nájmu bytu je zakotvená len v § 1 a § 2 výnosu, možno na základe vyššie uvedenej argumentácie konštatovať, že napadnutý výnos nie je v súlade s článkom 12 ods. 2, článkom 13 ods. 4 a článkom 20 ods. 4 Ústavy.

Ako už bolo naznačené vyššie, jedným zo základných princípov právneho štátu je existencia právnych predpisov vydaných k tomu oprávnenými orgánmi. Ak dochádza ku zmene alebo zrušeniu predpisov, nesmie zákonodarca tolerovať existenciu predpisu, ktorý bol neoprávnene vydaný. Ak teda zákon č. 68/2005 Z. z. zrušil prostredníctvom § 24b napadnutý výnos, nie je v súlade s článkom 1 ods. 1 prvou vetou a článkom 2 ods. 2 Ústavy, ak účinnosť tohto ustanovenia nenastala v ten istý deň ako účinnosť zostávajúcej časti zákona, t. j. 1. marca 2005, ale mala by (čl. VIII tohto zákona) nastať až po 27 mesiacoch, t. j. až 1. júla 2007 (§ 25 zákona o cenách). Z týchto dôvodov ani ustanovenie čl. VIII, slovné spojenie „s výnimkou čl. I bodu 12, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2007“ zákona č. 68/2005 Z. z. nie je v súlade s článkom 1 ods. 1 vetou prvou a článkom 2 ods. 2 Ústavy.

Rovnaká argumentácia sa vzťahuje i na zákon č. 200/2007 Z. z., ktorý svojím čl. I odsúva zrušenie protiprávne vydaného výnosu až na deň 31. december 2008, čím predlžuje platnosť a účinnosť tohto výnosu o ďalších 17 mesiacov.

Ako bolo už spomenuté vyššie, napadnutá právna úprava poškodzuje subjekty spadajúce pod režim ustanovení § 1, § 2 výnosu v nemalej miere aj tým, že im neumožňuje dohodnúť také nájomné, ktoré by postačovalo na opravy a prevádzku obytných domov, v ktorých sa nachádzajú byty postihnuté regulovaným nájomným. Táto skutočnosť núti majiteľov takýchto domov investovať do údržby a prevádzky z vlastných prostriedkov bez nádeje na náhradu týchto investícií zo strany nájomníkov.».

II.

1. Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy ústavný súd rozhoduje o súlade zákonov s ústavou (...).

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané zjavne oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd návrh generálneho prokurátora predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí pléna ústavného súdu podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a dospel k záveru, že návrh obsahuje všetky náležitosti uvedené v § 20 a § 37 zákona o ústavnom súde. Na základe uvedeného ústavný súd v zmysle § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia pod bodom 1.

2. Podľa čl. 125 ods. 2 ústavy a v nadväznosti na to podľa § 38 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prijme návrh na ďalšie konanie, môže pozastaviť účinnosť napadnutých právnych predpisov, ich častí, prípadne niektorých ich ustanovení, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva a slobody, ak hrozí značná hospodárska škoda alebo iný vážny nenapraviteľný následok.

Ústavný súd konštatuje, že návrh na pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení právnych predpisov neobsahuje takú konkretizáciu spôsobu ohrozenia označeného základného práva, ani možnosti vzniku nenapraviteľného následku, resp. konkretizáciu

priamej príčinnej súvislosti s hrozbou vzniku značnej hospodárskej škody (aj keď deklaruje poškodenie „postihnutých subjektov“), na základe ktorej by bolo možné rozhodnúť o pozastavení ich účinnosti. Na základe tohto záveru ústavný súd nevyhovел návrhu navrhovateľa na pozastavenie účinnosti napadnutých právnych predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. novembra 2007